

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljavatve naročnine, se ne ozira. Za oznanih plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznaniti jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresuem trgu št. 12. Upravljanju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanih, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 34.

C. kr. namestništvo v Trstu zoper slovenske posojilnice.

C. kr. namestništvo v Trstu delajo očvidno veliko preglavico slovenske posojilnice in njih razvoj. Slovenske posojilnice so najvažnejši faktor, da se slovenski narod v Primorji odrese lahonskih pijač, postavi gospodarsko na svoje noge ter v gmotnem oziru pride do neodvisnosti in blagostanja. — Opažujemo pa sedaj, da se pri namestništvu v Trstu trudi nek referent že leta in leta, kako bi kaj iztuhtal, da bi se napredek slovenskim posojilnicam onemogočil, ali če mogoče, da bi se iste uničile.

Z dopisom od 2. maja 1896, št. 5828 obrnilo se je tržaško namestništvo na trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu, češ, da pravila posojilnice in hranilnice Podgradske nasprotujejo javnim interesom in veljavnim postavam, ker po teh pravilih smemo sprejemati hranilne vloge ne samo od svojih zadružnikov, ampak od vsakogar.

Istotako obrnilo se je namestništvo v Trstu z dopisom od 19. septembra 1896, št. 16.883 na trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu, da so istotako pravila posojilnice in hranilnice v Kopru v protivju s postavami iz istih razlogov. — Namignilo je toraj namestništvo v Trstu trgovinskemu in pomorskemu sodišču, naj isto sili, da omenjeni dve posojilnici svoja pravila spremene. Trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu je seveda temu miglijaju drage volje ustreglo ter izdal takov ukaz omenjima posojilnicama. — Nadsodišče v Trstu je rekurz prizadetih posojilnic zavrnilo in šele najviše sodišče je z odločbo od 16. decembra 1896, št. 14.583 ugodilo izvanrednemu rekurzu ter razveljavilo ukaz trgovinskega in pomorskega sodišča v Trstu.

Ta prvi poskus se je toraj popolnoma ponešrečil. Ali razvoj slovenskih posojilnic očvidno dočinemu referentu ces. kr. namestništva v Trstu ne da spati. — Isti je toraj sedaj zasledil zopet jedno velikansko nepostavnost pri hranilnicah in posojilnicah v Nabrežini in Tomaju, češ, da te posojilnici sprejemate hranilne vloge od vsakogar ter izdajate o istih vložne knjižice, ki imajo na sebi vse znake papirjev na imetnika; kajti v

teh knjižicah ni izrečno omenjeno, da se vloge vračajo samo osebam, imenovanim v vložniknjižici ali pa njenim ad hoc za vzdig pooblaščenim ter z imenoznačenim zastopnikom. C. kr. namestništvo v Trstu ukazuje toraj „v obran zakona“, da morate ti posojilnici takoj nehati s sprejemanjem hranilnih vlog, in da morate v treh mesecih svoje posle tako skončati, da vrnete vložnikom v treh mesecih od njih vložen denar. — Nadalje da morate potom c. kr. okrajnega glavarstva v Želeni v štirih tednih predložiti notarsko poverjen izkaz glede vseh v prometu se nahajajočih hranilnih vlog kakor tudi o hranilnem kontu, po preteklu treh mesecov pa predložiti nazaj vzete vložne knjižice z dokazom, da ste posojilnici nehalli sprejemanje vlog!

Posojilnici v Nabrežini in Tomaju imate pa take vložne knjižnice, kakoršne imajo vsi jednaki zavodi v nemških, čeških in slovenskih deželah avstrijskih, namreč take, da se v hranilno knjižico vpiše ime vložnika, sveto ter sprejem potrdi blagajnik. Nikjer drugod pa še niso v teh hranilnih knjižicah zasledili nekaj, kar bi bilo proti predpisom §§ 92 in 93. zadružnega zakona od 9./4. 1873 št. 70 drž. zak.

Namen, katerega ima c. kr. namestništvo v Trstu s svojim postopanjem zoper slovenske posojilnice, je torej popolnoma jasen. Državna vlada in državni zbor spoznava velikanski gospodarski pomen posojilnic ter je vsled tega izšla vrsta postav, s katerimi se določujejo razne ugodnosti takim kreditnim zavodom, ki so osnovani na podlagi zadružne postave. Samo v Trstu smatra se zadeva čisto drugače. V Trstu presoja se zadeva posojilnic s stališča laške stranke. Laška stranka ne vidi rada razvoj slovenskih posojilnic, ker spoznava, da bodo posojilnice omajale laškemu življu nadvlado v gospodarskem oziru nad slovenskim in hrvaškim narodom ter ga iztrgale iz rok laškim pijačam, katere z izsesavanjem tega naroda dobivajo brez dela in truda najlepše dohodke ter še poleg tega v političnem oziru držijo slovansko prebivalstvo v popolni odvisnosti in sužnosti. Sovraštvo in nasprotstvo laške stranke proti slo-

venskim posojilnicam toraj popolnoma razumemo; ne razumemo pa postopanja c. kr. namestništva v Trstu, katero bi moralo vendar drugo stališče zavzemati, kakor preko jadranskega morja škileči Lahoni; ali pač mi tudi razumemo to postopanje tržaškega namestništva in zaradi tega moramo z vso odločnostjo protestirati. — Na vsak način pa opozorimo na to delovanje tržaškega namestništva državne poslance, da obrnejo na isto vso svojo pozornost, ter spravijo zadevo v razgovor v državnoborskem klubu posojilničarjev in v državnem zboru samem.

Izjava.

Od kar izhaja v Ljubljani „Slovenski List“, zaganja se v me kakor besen; od moje osebe živi, z mojo častjo si polni svoje vedno lačne predale, in vsako malenkost raztolče in razvleče, da postane slon iz komarja, ki naj potem imponuje tam zunaj ob mejah slovenskih! Niti jeden slovenskih časopisov se ni oglasil z ugovorom proti taki časnikarski razdivjanosti; mnogim je bila še všeč in očitno so kazali svoje soglasje z njo. Ali vzlic temu meti sistematični napadi niso spravili iz duševnega ravnoteja, ter me v bodoče isto tako ne bodo! To bodi povedano pred vsem kolegom dr. Valentim Krisperju in dr. Danilu Majaronu, ki sta se s svojo izjavo z dne 22. julija 1898. zatekla v „Slovenski List“. Povod k temu kolegijalnemu napadu dala je notica v „Slovenskem Narodu“, v koji se mojima bivšima, dolgoletnima koncipientoma ne očita ničesar, kar bi ju osobno moglo žaliti. Mesto, da bi se prepirla z listom, napadla stame osobno, in sicer na tako žaljiv način, da človek takoj spozna spretna sodelavca imenitega Koblarjevega lističa. Mesto, da bi „Slovenskemu Narodu“ dokazala, da so bile njegove opazke neosnovane, izvlekla sta mojo malenkostno osebo na dan, ter ji dala občutiti kolegjalne svoje podplate! To je nedostojno, in glede dr. Majarona dokazuje, da je tisti fini takt, v kojega se je že tedaj, ko sva še na univerzi imela zvezze, tako rad zaviral, sama legenda, in drugega nič. Glede dr. Krisperja pa moram izjaviti, da se ne čudim za-

LISTEK.

Jeden dan v dunajski jubilejni razstavi.

Spisal Prostoslav.

V proslavo cesarjevega jubileja se je otvorila na Dunaju razstava, ki naj predoči velikanski predek v vseh strokah za časa cesarjevega vladanja. Dasi z ozirom na ta svoj namen nikakor ni popolna, vendar je tako bogata in krasna, da njen poset povsem zadovolji vsakega obiskovalca. Zlasti zanimive pa so nekatere strokovne izložbe.

Ni možno, da bi podal obširen, natančen popis, pač pa upam, da s to, ako tudi površno črtico ustrežem rojakom, ki ne morejo sami obiskati stolice ter posetiti razstavo; poda jim naj vsaj v glavnih obrisih celotno sliko jubilejne razstave.

Razstava je v Pratru, deloma v rotundi, deloma v parku poleg nje, ter obseza v vsem površje 250.000 štirjaških metrov. Seveda ves ta širni prostor ni namenjen samo izložbam; poleg paviljonov za razstavne namene je obilica gostilniških in kavarnarskih ter mnogo prostora v štališča. Saj so dunajske razstave vedno tudi v shajališču zabave željnega sveta, zlasti zdaj o poletju, ko ni ne konkertovali ne gledališč. Zato se razvije tu vsak večer v

sijaju tisoč in tisoč žarnic pravi korso, kjer imaš priliko opazovati bogate toalete, a tudi pritrditi staremu „Negodi“, ki je v dunajskem „Zvonu“ že občudoval krasoto Dunajčank. Vedno je dobro, da se v tem oziru moremo sklicevati na autoriteto, kajti sicer taka nedolžna opazka lehkno nakoplije sovraštvo ljubeznih rojakinj na našo pregrešno glavo.

Razstava je zanimiva in mnogovrstna. Cesar sam, ki je otvarjal in posetil že brezstevilno razstav, kaže zanjo posebno zanimanje; dokaz temu je, da jo je po slovesni otvoritvi obiskal še štirikrat. In res zasluži polno pozornost. Glavno zanimanje je za izložbe v paviljonih, in tu se koncentruje tudi pravo življenje. — Komur je na tem, da pročuva izložbe, mora si v to izbrati delavnik ter iti vanjo takoj, ko se predpoludne otvori. Takrat je ondi le malo obiskovalcev, in tedaj imaš priliko v natančno ogledovanje in razmotrivanje.

Izmej paviljonov je oni dunajskega mesta najkrasnejša stavba, v svojem pročelju bogato okrašen s sohami in relijefi. Glavna dvorana v njem je posvečena cesarjevi proslavi; tu so slike vladarjev iz raznih let in slike važnejših momentov dunajske zgodovine zadnjih 50 let. Od stranskih dvoran nam kaže jedna bogato zbirko slik in črteljev ter velik

relief dunajskega mesta iz prošlih let, zlasti predno so porušili mestno zidovje, ki je oklepalo „notranje mesto“ ter je ločilo od malih predmestij (1857). — Druga pa iste izložbe modernega Dunaja, pred vsem velike stavbe zadnjih let. Tu se kaže velikanski predek stolice; občudujemo hvajljene odnošaje patrijarhalne dobe naših prednikov v njihovi skromnosti; divimo se krasoti in razvitku mesta v naših dneh. Naj se ta doba še toliko graja, naj se še toliko proti nji govori in piše, dejstvo, da se je v tej kratki dobi razvil Dunaj iz malega mesteca v veliko stolico, iz sicer interesantnega mesteca v prekrasno svetovno mesto; to nam dokazuje neopravičenost onih, ki iščejo vse dobro le v prošlosti ter se iz napačne pjetete protivijo vsem modernim zahtevam. Res, da je padla marsikaka zanimiva stavba, zato pa se dvigujejo druge, monumentalne, ki širijo slavo Dunaja.

Troje največjih del ima pa še svoj poseben paviljon, ki je zgrajen po načrtih Slovencev, inženjerja M. Fabijanija. Tu so izložili „fond za razširjenje mesta“, „komisijo za uravnavo Donave“ in „komisijo za mestne občevalne naprave“ svoje istinito zanimive črteže, slike in modele. Znamenit je zlasti velik model krasne stavbe novega cesarjevega dvorca, ki sicer še ni povsem dozidan, a se ti tu

vratnemu napadu z dne 22. julija 1898. Skoraj celih pet let sem prenašal tega moža nestrpnost in nervoznost v svoji pisarni, in v tem času sem se popolnoma prepričal, da je on jedini člen častite svoje rodbine, ki ne pozna dobrih manir.

Kakor rečeno, s „Slovenskim Narodom“ se cenjena kolega nista upala prepirati, ker sama dobro vesta, da ljubljanske priprave za odvetniški in notarski shod niso bile uzorne. In če je „Slovenski Narod“ namignil, da naj se pri tako važnih shodih v bodoče drugače pripravlja, storil je le svojo časnikarsko dolžnost. Bil je pri tem tudi odmev različnih pritožb, ki so se čule na shodu samem, in pred vsem odmev Celjskega poročevalca, ki je pričetkom svojega govora obžaloval, da se ni mogel zadostno pripraviti, ker je tako pozno izvedel, da se mu je oddelil referat. In, ali je dostenjno za shod, če nastopi poročevalec dr. Krisper, pa spregovori deset besed, češ, da se po njem nasvetovana resolucija sama utemeljuje in priporoča!

Nikakor ni resnica, da sem se hotel siliti v ospredje, pač pa je resnica, da bi se bil pri boljših ljubljanskih pripravah shod lahko izvršil slovesnejše, krepkejše in odločnejše! Vsak si je moral želeti, da bi se bilo pri razpravah gorostasno stališče višjega deželnega sodišča tudi s pravniške strani temeljite in koreniteje v pretres vzelo ter s pravniškimi argumenti dokazalo, kako je to stališče protipostavno in nevzdržljivo. Pred vsem je moral vsak želeti, da bi bili vsi poročevalci tako temeljito svoja poročila priredili, kakor ga je priredil kolega dr. Stor!

Še dandanes obsojam netaktno postopanje proti županu Hribarju. Ko mi je pri shodu povedal po-ročevalec našega lista, da se je dr. Majaron proti njemu izrazil: Kaj pa vender hoče župan tu? polastilo se me je prepričanje, da se od nekatere strani hoče shod izkorisčati za nezdravo reklamo tisti brez-upni stranki, ki tiči za „Slovenskim Listom“. Proti takemu izkorisčanju pa moram pri vsakem položaju odločno in slovesno ugovarjati, in pri vsakem položaju moram odločno zagovarjati stališče, da je takemu listu, kot je „Slovenski Narod“, pravična in primerna kritika vselej dopustna!

Očitata mi dr. Krisper in dr. Majaron, da sem pri posebnem odboru, kakor tudi na shodu igral „žalostno in nevredno vlogo“. Priznati moram, da sta ravno ta dva gospoda — ona bi pisala „človeka“ — najbolj poklicana, na tem polju svojo sodbo izrekati, ker ulogo, kojo zadnja leta igrata v slovenskem javnem življenju, ni tako, da bi jo jima zavidal. Resnica pa je, da o posebnem odboru do zadnjega večera pred shodom ničesar vedel nisem. Sicer so se res klicali ljubljanski odvetniki na razgovor: prvič ravno na isti dan in na isto uro, ko smo zborovali radi ustanovitve „Naše straže“; drugič pa na isti dan in isto uro, ko smo imeli mestno klubovo sejo, pri koji sem moral biti navzoč. Tretjič pa so bili sklicani odvetniki na večer pred shodom: pri tem razgovoru pa sem bil navzoč, a najbolje je, da o njem ničesar ne pišem. Pristavim pa, da mi

predočuje že dovršen v vsi svoji bogati arhitekturni in figuralni okrasbi. Čudiš se velikanskemu delu regulacije Donave, ko se ti predočuje v plastičnih podobah; a razmotriš tudi natančne izložbe najnovejšega dela, mestne železnice, kateri kljub mnogim nedostatkom ne moreš odreči velikega pomena in znamenite, težke gradbe.

Tik poleg teh paviljonov je zgradila bosenska vlada svoj pavilon, v katerem so na ogled in v prodajo najraznejši izdelki bosenke domače, hišne obrti, ter zanimive slike in črteži raznih sarajevskih zgradb, šolstva in učil. Mnogo Bošnjakov poseda in lenari pred paviljonom in te vabi, da pokusiš bosenko vino. Bošnjakinjo sem videl samo jedno, a tudi taje kmalo izginila, za kar mi je bilo tem bolj žal, ker je bila v istini izredno lepka in se je lepa narodna noša krasno podala vikemu životu.

Bosenska izložba Dunajčanom, ki imajo itak vsako zimo svojo „bosensko raztavo“, ni podala dosti novega; tujcem naj najbrž poda uverjenje, da tožbe o občem nezadovoljstvu v deželah in o neznosnosti političnih razmer niso opravičene; dasi bi bilo nespatmetno tajiti napredek za časa okupacije, vendar tega namena vlada s svojo izložbo najbrž ne doseže. * * *

je še pred temi razgovori došla vest, da se je dr. Krisper izrazil, da si te zadeve po meni, ki sem ravno takrat v „Narodu“ priobčeval članke o slovenčini pri višjem deželnom sodišču, in rok izpolniti ne pusti, in da je hoče sam izvesti! Po vsej pravici sem smel tedaj pri mnogobrojnih antipatijah, s kojimi me dr. Krisper že več let počaščuje, sklepati, da bi mu moje sodelovanje niti ljubo ne bilo, in da bi ga morda, ker se radi vsake malenkosti hitro razburi, le opoviralo! Zategadelj sem tudi sklepal, da so se razgovori ljubljanskih odvetnikov nalašč sklicali na tako uro, ko sem bil neobhodno drugod zadržan!

Na „natolcevanja“ in „izraze osebne mržnje“, — ravno le-ta prestrojila je dr. Majarona, kakor tudi dr. Krisperja z nekdanjih „liberalcev“ v krščanske socijaliste — nočem odgovarjati, ker bi moral postati preoseben, in bi vsled tega padla moja kollegijalnost na tisti nizki nivo, na kojem tiči na sprotna mi izjava z dne 22. julija 1898.

„Skrajna predprzust“ pa tiči v koncu te izjave, tu se kaže toliko kolegijalne hudobnosti, da moram naravnost obžalovati, da more odvetnik proti odvetniku tako postopati.

Dr. Krisper in dr. Majaron pišeta: „Tem-večja predrznost je to na strani dr. Ivana Tavčarja radi tega, ker je bil on tudi zastopnik strankev zadavnipravdi, a se mu niti vredno ni zdelo, nastopiti pri kritični prizivni razpravini na višjem sodišču in si varovatis tem ono prvenstvo, katero on povsod za sé zahteva.“

Temu krutemu napadu odgovarjam mirno in stvarno tako-le: Oba gospoda nasprotnika dobro vesta, da sem zagovarjal stranko, ki ni imovita, in koje pravno stališče v zadevni pravdi je bilo tako, da ni imela pravice do prizivnih stroškov, če bi bila s svojim prizivom tudi zmagała. Že dobrih štirinajst dñij pred prizivno razpravo se je stranka (g. Ivan Malinšek) izrekla, da se poda osobno v Gradec, da pa ni zadovoljna s tem, da bi jo jaz spreljal. Po naročilu stranke sem ji najel zastopnika dr. Klasinca in upam, da je bilo moje postopanje tako, da je do cela odgovarjalo predpisom odvetniškega reda. Pri tem pa je še upoštevati, da takrat sploh nikdo mislil ni, da bi utegnilo višje deželno sodišče slovensko razpravo zabraniti, tem manj, ker je ravno isto sodišče vsied skupne pritožbe vseh treh zastopnikov preklicalo nemška vabilia, ter izdalо slovenska vabilia h prizivni razpravi. In končno gospoda kolega tudi dobro vesta, da sem tiste dni bival v Pragi pri slavnosti Pallackega stoljetnice, in očitanje, da se mi niti vredno ni videlo, nastopiti pri kritični razpravi, je gotovo — da rabim izraz gospodov nasprotnikov — malo poštenjaško!

Sicer pa izjavljam, da hočem vzlic izjavi dr. Majarona in dr. Krisperja z vso vnemo delati na složno izvršitev shodovih sklepov, ker me nečuveni

napadi „Slovenskega Lista“ ne spravijo iz duševnega ravnotežja, — in naj jih kujejo celo moji kolegi!

V L j u b l j a n i , dne 26. julija 1898.

Dr. Ivan Taydar.

V Ljubljani, 26. julija.

Kako naprej? V vladnih krogih, t. j. v ministerstvu in v onih sferah, ki imajo na vlado odločilen vpliv, sta sedaj dve nasprotni struji glede nadaljnega postopanja v notranji politiki. Jedna struja se hoče vsakemu radikalnemu in nasilnemu poseganju v sedanjo ustavo ogniti ter si za daljšo dobo brez parlamenta in s § 14. pomagati. Baron Banffy je sicer dejal, da se nagodbeni provizorij brez parlamenta ne more obnoviti, toda upajo, da se Banffy uda, zlasti ker se bode pri tem iznebil dveh treh neljubih koleg v lastnem kabinetu. Druga struja pa je radikalna ter se poganja za to, da se postavi na mesto sedanjega državnega zbora nov parlament, ki bi izšel iz indirektnih volitev deželnih zborov. Oživiti hočejo torej l. 1873. pokopano volitno pravico deželnih zborov ter praklopiti še direktno volitev V. kurije. Katere struje se grof Thun poprime, kdo ve! — menda še sam ne!

Velikonemško vtikanje v avstrijske zadeve
je že nekaj navadnega. Najpredznejša propaganda Velikonemcev je vsakdanja prikazen. Včasih se nam že zdi, da imajo za pruske šole apropritani zemljevidi prav, ker kažejo Avstrijo kot del Nemčije. Nemški agitatorji, nemški velikošolci, profesorji, tegovadci, nemška društva, kakor „Gustav Adolf Verein“, „Alldeutscher Verband“, „Allgemeiner Schulverein“, različni „Alpen Vereine“ itd. — vse to hujška in kritikuje, kakor bi bila Avstrija res že velikonemška zavezna državica. Velikonemški časopisi najnesramnejše napadajo avstrijsko vlado, parlament, stranke in avstrijsko vojsko. Sedaj pa se vtikajo celo v cesarske rodovinske razmere. Ko se je raznesla že dementirana vest, da se je avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand zaročil s princesinjo Cumberlandsko, tedaj je zašumelo po vseh velikonemških časopisih. Avstrijski prestolonaslednik se zaroča z nenemško princesinjo! Kolik škandal! Kolika — predprzrost! In velikonemški listi so dokazovali, da je prijazno razmerje Nemčije do Avstrije že v veliki nevarnosti, kajti princesinja Cumberlandská je — „deutschfeindlich!“ Hkrati so dokazovali, kako sovražne so Nemcem njene sorodnice: caricadova, soproga angleškega prestolonaslednika in soproga hanoveranskega pretendenta, princesinja Thyra, mati namišljene zaročenke avstrijskega prestolonaslednika. Zares, velikonemška nesramnost ne pozna nobene meje in nobenih ozirov.

Mogočni nemški cesar je regenta državice Lippe, grofa Ernsta Kazimirja, prav nečuveno raz- žalil. Kot vladar je zahteval grof Ernst Kazimir, da pozdravljam nemški častnik v Detmoldu njegove otroke ter se je radi njihovega nespoštljivega ve- denja pri cesarju britko pritožil. Viljem II. pa mu je brzojavno odgovoril: „Moj general je imel po- velje: Regentu, kar je regentovega — sicer ničesar več. Sploh pa si prepovedujem ton, kakoršnega

Dalje v prilogi.

Za temi paviljoni se prostira največja gradba, posvečena „izobrazbi“. V srednji sobi je izložba papirne industrije, za njo galerija tiskarskih strojev, katere opazuješ pri delu; potem v stranskih dvoranah izložbe dunajskih knjigarjev in založnikov ter knjigovezov; tu vidiš obilico hnjig v prekrasnih, umetniško izvršenih vezavah; veliko število slik, fotografij in risarj. Na nasprotni strani je izložba raznega muzikalnega orodja, zlasti mnogo klavirjev, in velike orgle. Dalje izložba mehanikov in optikarjev z njihovimi raznovrstnimi izdelki.

Nasproti tem paviljonom, onstran „avenije“.
je prostrani paviljon za „ljudsko blagostanje“. — Ta izložba je vrlo zanimiva in znamenita za strokovnjake. Predočuje vse one naredbe, ki so potrebne v blagostanje človeštva, vse humanitarne zavode in naprave; kaže pa tudi v stastičnih tabelah in grafičnih slikah, kako so se te razvijale in množile v dobi cesarjeve vlade. Porodništvo, sirotišnice, bolnice, blaznice, rešilna in gasilna društva, asili itd. itd. Tu vidiš tudi najnoveje medicinske iznajdbe; „Röntgenovi žarki“ in zdravljenje s serumom proti difteritiki se ti predočujeti poleg cele vrste kirurgičnih orodij in mediciničnih in farmacevtičnih izložb.

Tu sta razstavila tudi ljubljansko mesto

in deželna vlada kranjska: prvo sliko in črteže sirotnišice, vojašnice, šol, klavnice, elektrarne in vodovoda; druga zdravniške tabele, pogozdovanje Krasa in boj proti trtni uši. — Razstavila je tudi ljubljanska „krajska hranilnica“ slike svojih stavb in onih stavb, katerim je pripomogla z denarjem: Elizabetine bolnice, Fran Josipovega asila, Rudolfina, realke, Thonhalle in delavskih hiš. — Da je dala ona napraviti zgolj nemške napise, se — z ozirom na razmere, pri nji vladajoče — ne čudimo; da pa je deželna vlada storila isto, je velika netaktnost. Mesto ljubljansko samo je imelo toliko narodnega čustva, da je slovenščini odkazalo prvo mesto ter s tem pokazalo, da še ni Kranjska postala kaka prusaška satrapija.

Znamenite so tu izložbe nižjeavstrijskih blaznic s plastičnimi črteži njihovih stavb, in pa diorami Semmeringa in Opatije.

Pri pregledovanju in razmotrivanju prešel je čas hitro; poludne je že minilo in začel se mi je oglašati želodec, ter me opominjati, naj posetim i kak paviljon, namenjen v zadostilo žejnim in lačnim. Mnogo jih je, originalnih in krasnih stavb, a vse so prazne.

Slabo znamenje!

(Konec prih.)

si dovoljujete v svojem pismu.“ Zanimiv je ta odgovor, ki razburja velik del nemškega časopisa. V njem se kaže Viljemova diktatorska, ošabna narava. Nemški cesar govori z zavezni vladarji, kakor ne govori naš cesar niti s svojimi ministri. Odreka jim nekaj samo od sebe razumljivega ter jem način prepoveduje pritožiti se nad „njegovimi“ generali. Viljemu so torej generali več kakor zavezni kolege! Ta afera pa tudi kaže, da mej cesarjem in zavezni vladarji ni tiste sloga, kakor bi bila v združenih Nemčiji neobhodno potrebna, ki pa je le navidezna. V zadevi sami pa imajo tisti listi prav, ki kličejo tovarišem grofa Ernesta Kazimirja: „Danes meni — jutri tebi!“ Morda zavezni vladarji vendar uvidijo, da se tu ne gre le za grofa lippeškega, nego za princip. — K vsej aferi piše pod naslovom „Wir sind keine Vasallen“ „Bayer. Landesztg.“: Po smrti brez direktnih dedičev umrlega kneza lippeškega je hotel pridobiti cesar prestolonasledništvo jednemu svojih sorodnikov. Toda najbližji sorodnik umrlega, grof Ernest Kazimir Lippe-Biesterfeld, se je potegnil za svoje pravo, in za razsodnika postavljeni kralj Albert Saksonski je odločil, da se mora cesarjev sorodnik s prestola umakniti ter da naj sprejme mesto njega regentstvo grof Ernest Kazimir. Cesar je valed tega tako razkačen, da je brzojavil svojemu sorodniku, da obžaluje Lippe, ki ne dobi boljšega vladarja. Razen tega je mladi cesar še odredil, da naj častniki regentovim otrokom ne izkazujejo časti, kakor ne uživa vedno vladar. Stari grof Ernest Kazimir je pozval generala v Detmoldu k sebi ter mu naročil, naj poduci častništvo, toda general mu je odgovoril, da se ravna častništvo po ukazih cesarja. Grof se je vsled mogočnega cesarjevega pisma že pritožil na zvezni svet. Nedvomno bode prečudno postopanje Viljema samo pomnožilo nemški patikularizem.

Razmere v Španiji so menda za vlado in dinastijo že skrajno nevarne. Drugače si je pač težko razlagati dejstvo, da ne smejo listi o vojni ničesar, prav ničesar poročati. Španci ne izvedo torej iz svojih listov ničesar o stanju vojne, o vojski na Kubi in na Filipinih, a tudi ničesar o mirovnih prvotnih pogajanjih, katerih se je Sagastin kabinet lotil z vso energijo, katerih pa se Mac Kinley brani, ker hoče prej zasesti še Portorico in Manilo. Španška vlada, ki jo sedaj v pravem pomenu besede diktatorska, hoče skleniti mir in narod iznenaditi z dovršenim faktom. Ali pa ne bode to za notranji mir najusodnejše, pokaže prihodnost. V nekaterih pokrajinh vre že sedaj, zlasti v Granadi, La Garrigi in Barceloni. Vse karistične liste je vlada zatrla ter zahtevala imenik členov karističnih društev. Večina društev se je zato sama že razšla.

Dopisi.

Iz okolice Idrijske, 22. julija. Dovolite nam nekoliko besedij o „bralnem društvu“ v Sp. Idriji. Te besede naj bi obrodile sad, kakršnega si želimo pač že iz davnosti, iz tiste davnosti, ko je v „bralnem društvu“ res že cvelo pravo življenje našušenih Slovencev. A zdaj je zamrlo vse, prav tako je, kakor s pravljico o tistem zakletem gradu, če se je še spominjate. Kaj ni res, nekdanji udje „bralnega društva“ spodnjeidrijskega, da je bilo prijetno takrat, ko smo se izvrstno zabavali pri „zabavnih večerih“ zimskih? To je bilo življenje nedolžno! Toda ti trenutki so že davno minuli. Od kach 60, reci šestdeset udov — pomislimo, da je vas! — jih je zdaj pri društvu 19, zdaj več, zdaj manj. In kaj ga je potisnilo v tak prepad? Gotovo samo to, ker ni nič več zanimanja od tiste strani, od katere bi moralno priti. Tam v družbenih prostorih veje zaspansost. Vzdržite se vendar, pomencajte si oči — in vse bo dobro! Urediti pevski zbor po starem kopitu v novem usnji, prirejte „zabavne večere“, izlete — in vsaj jedenkrat v letu veselico, to bo dajalo pogum ljudem, da društvo narase polagoma zopet do toli lepega števila kakor nekdaj. Poleg tega pa vzpodbujujte one, ki so že z jedno nogo stopili čez prag „bralnega društva“, manjka jim le še moči, — in novega uda imate. Kar pa Vam, odborniki, prav iz srca svetujemo, je to, da pustite strankarstvo daleč, daleč za Jelenkom, ker morate to sami uvideti, da je le to privedlo „bralno društvo“ do take zaspansosti. Gotovo nam pritrjujete, da bi bilo veselje gledati zopetni preporod „bralnega društva“, ki bi se veselo gibalo z udi vred in dajalo tako nekoliko krepila našemu zatiranemu narodu v teh burnih časih! Dobiti je še nekoliko zavednežev tukaj, toda varovati jih je treba, da se tudi ti nam ne odtajej. Stojmo torej na straži! „Bralno društvo se zopet prebudi! Ce treba se še oglasimo. — Nekoliko okoličanov.“

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. julija.

— (Kako podlo znajo nemški listi ščuvati.) Na našo notico pod tem zaglavjem smo prejeli naslednji dopis: Slavnemu uredništvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani. Na drugi strani številke 164 Vašega lista z dne 22. julija t. l. trdi se v sestavku z nadpisom „Kako podlo znajo nemški listi ščuvati“, „da prihaja državnopravniški namestnik k razpravam s knjigami, ki imajo črno-rudeč-žolte trakove.“ Temeljem § 19. tiskovnega zakona zahteva podpisano državno pravdništvo, da se sprejme sledeči uradni popravek: Ni res, da bi rabil kadarkoli pri okrožnem sodišču v Mariboru državno pravdniški namestnik pri javnih obravnavah knjige, ki imajo črno rudeč-žolte trakove. C. kr. državno pravdništvo v Mariboru, dne 24. julija 1898. — Voditelj urada: Dr. Bratusch.

— („Slovenski List“ proti dr. Tavčarju.) Zadnja številka „Slov. List“ je zopet in skoro izključno posvečena dr. Tavčarju in potrjuje, da izhaja list samo še zategadelj, da dr. Tavčarja grdi in sramoti. To je pač jedini način, na kateri upajo za listom stojec gospodje, da obrnejo nase pozornost. V „izjavi“, v listku in v neštevilnih noticah sramoti „Slov. List“ dr. Tavčarja, in vsaka vrsta priča, kako pošteno si je ta časnik zasluzil malodišči priimek, kateri se ga je prikel in kateri mu ostane, dokler bo izhajal. Naglavn greh, kateri se očita dr. Tavčarju, je to, da je mej shodom igrat domino. To je strašen, neodpušten greh in dr. Tavčar se ga ne more oprati! Drugim se taki grehi ne štejejo v zlo, ali pri dr. Tavčarju se naredi iz vsakega komarja slon-velikan. Res je dr. Tavčar po obedu na povabilo prijatelja Turka igral kratko partijo. Ta pa je trajala komaj osem minut. Potem se je dr. Tavčar vrnil v dvorano in vztrajal tam do konca shoda. Da je bil sploh dvorano za nekaj časa zapustil, tega je kriv prav slab arangement. Ko bi bili arenžeri stvar bolje priredili in uredili, bi pač udeležniki shoda ne bili ves čas vzhajali iz dvorane. Morda celo „Slov. List“, ki sicer resnice nič preveč ne ljubi, ne bo tajil, da so se udeležniki shoda po 1. tri kaj hitro menjavali. Nekateri so vzhajali v dvorano obeda in od črne kave, in so potem sami odšli. Tako je bilo do konca shoda in g. dr. Majaron se gotovo ne more pohvaliti, da je imel preveč poslušalcev. Toda drugim se ne šteje v zlo, da so šli obedovat in da so se mudili v kavarni, v zlo se to šteje samo dr. Tavčarju. Tudi širokoustnemu gosp. dr. Krisperju ne zameri nihče, da je bil le jako malo časa v dvorani, da se je večji del potikal po hodniku ter prej kot ne zasledoval korake dr. Tavčarja. Ko ga je neki gospod opozoril, naj gre vendar v dvorano poslušat, se je dr. Krisper odrezal: Saj je le formalnost! To je: glavno je, da se shod vrši, ni pa treba, da bi udeležnik ves čas sedel v dvorani. Vzlic opominu stal je dr. Krisper na hodniku — morda se je pripravil na svoj referat, ki je po fenomenalnem bogastvu mislil vse udeležnike presenetil, — a vsem prizanaša kurat Koblar, samo dr. Tavčarja je hitel sramotiti in blažiti, da si ga ni bilo udeležnika, ki bi bil ves čas stal v dvorani! Tako postopa poštenjak — Koblar!

— (Shod slovenskih abiturientov) ne bode samo zabavnega značaja, ampak tudi manifestacija tistega naravnega naraščaja, kateri pojde na visoke šole ali pa vstopi naravnost v življenje. Zborovanje dne 27. t. m. bode precizovalo narodne, politične in gospodarske vzore slovenskih abiturientov ter pokaže, da se slovenski abiturientje zavedajo prihodnje svoje naloge in da se resno pripravljajo na delo v narodovo korist. Veselč se tega mnogo obetajočega pojava, pozdravljamo slovenske abituriente, kateri se zberi iz vseh krajev slovenske domovine, kar najprisrčnejše ter jim izrekamo svoje najiskrenje simpatije.

— (Zborovanje „Zaveze slov. učit. društva“) utegne biti — kakor kažejo priprave — prav sijajno. Zlasti veličasten bo jubilejski koncert, za katerega popoln uspeh se slovensko učiteljstvo resno trudi. Pri tem koncertu bo sodelovalo okolo 250 učiteljev in učiteljev pod vodstvom g. učitelja Leop. Potrebin. Koncert bo v ponedeljek zvečer ob 8. uri v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“. Drugi dan popoldne ob 1. uri bo ravno tam slavnostni baket. Ako se želi udeležiti tega banketa kdo izmej slovenskega občinstva, naj javi čestito svoje ime v trafiki g. Šešarka, Selenburgove ulice,

kjer naj ob jednem plača za kuvert 1 gld. 50 kr.

— X. skupščine „Zaveze slov. učit. društva“, s katero bo poslavila 50letnico cesarjevega vladanja, se udeleži tudi češki in hrvaški učitelji in učiteljice.

— (Zaveza slovenskih učiteljskih društev.) V proslavo petdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. in v praznovanje svoje desetletnice priredi „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ v ponedeljek, dne 1. velikega srpanja 1898 s sodelovanjem sl. godbe c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijev št. 27 v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ jubilejski koncert na korist učiteljskemu konviktu. Koncert vodi gospod učitelj Leop. Potrebin. Vzpored: 1. Gerbić: Overtura iz opere „Kres“ za veliki orkester: 2. a) Slavnostni prolog, zložil in govoril g. Engelbert Gangl. b) Cesarska pesem, zbor s spremljevanjem orkestra. 3. Dr. B. Ipavec: Zavezna, zbor s spremljevanjem orkestra. 4. B. Smetana: Zbor vaščanov iz opere „Prodana nevesta“ s spremljevanjem orkestra. Solo pojeta gdč. Mira Dev in g. Avgust Štefančič. 5. a) Foerster: „Domovina“, b) A. Nedvěd: „Vijolčin vonj“, mešana zborna. 6. a) A. Rubinstein: Koncert, b) G. Tartini: G-mol sonata, igra na vijolini gosp. Fran Serajnik, spremiha na klavirju gdč. Pavla Razinger. 7. a) F. S. Vilhar: „Mornar“, b) R. Vrabl: „Strunar“, poje g. Rudolf Vrabl, spremiha na klavirju gdčna. Fani Bilna. 8. a) Fr. Gerbić: „Pomladni klic“, b) H. Volarič: „Divja rožica“, s spremljevanjem orkestra pojeta gdč. Mira Dev in gdč Anica Lapajne. 9. F. Stegnar: „Plemstvo“, v proslavo 50letnice zloženi moški zbor. Tenor-solo g. Avgust Štefančič. 10. A. Foerster: „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmi“, zbor in orkester, op. 24. Soli: gdč. Mira Dev, gdč. Anica Lapajne, g. Avgust Štefančič in g. Janko Likar. Po koncertu prosta zabava in ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Cene prostorom: Sedež od I. do III. vrste à 1 gld. 50 kr., sedeži ostalih vrst à 1 gld.; galerijski sedeži à 80 kr.; stojišča à 80 kr. Vstopnice so na prodaj v trafiki g. Šešarka, Selenburgove ulice, na večer koncerta se bodo dobivale pri blagajnici. Z ozirom na blagi namen se preplačila hvaležno spremjamajo.

— (Slovenski visokošolci) imajo v četrtek 28. t. m. pri Zajcu na Rimski cesti svoj sestanek.

— (I. ljubljansko kolesarsko društvo v Ljubljani) imelo je v nedeljo dne 24. julija ob 2. uri popoludne v gostilni Frana Rozmana „pri Virantu“ svoj občni zbor. Predsednik g. F. Primožič pozdravil je navzoče in poročal o društvenem načelu, blagajnik g. J. Maček poročal je o dohodkih in izdatkih, kateri izvajajo do bili: gospod Anton Gutnik predsednikom, g. Fran Primožič podpredsednikom, g. Josip Maček blagajnikom, g. Ivan Vekoslav Trtnik tajnikom, gg. Ivan Kregar in Iva Rajec orodjarja, gg. Anton Putrik in Jakob Skaljajzelj odbornika. Ob jednem izrekla se je zahvala in ples znanje predsedniku, g. Primožiču in blagajniku g. Mačku za njihov trud.

— (Topničarska vojašnica) je dograjena in dela čast unijonski stavni družbi ter mestu ljubljanskemu. Uzidanje sklepnega kamna se bode vršili v četrtek dne 27. julija ob 11. uri popoludne s primerno slovesnostjo, kateri sledi ob 1. uri popoludne v dvorani hotela pri Maliču déjeuner, ki ga priredi unijonska stavbna družba.

— (Ljubavna tragedija.) Listi prijavljajo obširna poročila o tragični smrti nadporočnika vit. G. Ta poročila se strinjajo z našim. Stotnik, kateri je nadporočnika umoril, je bil na kritični večer svojemu slugi naročil, naj pazi, če bi nadporočnik za njegove odsotnosti obiskal njegovo jako lepo, a tudi kako koketno ženo. Sluga je dobil ukaz izvršil, in prišel stotniku na ples javit, da se nadporočnik mudi pri stotnikovi ženi. Potem se je zgodil umor. Stotnikova žena je bila navzočna, ko je stotnik nadporočnika umoril. Po izvršenem umoru je stotnik spolil ženo iz hiše. Ta je šla najprej k svojim staršem, a oče ji je pokazal vrata. Našla je zavetišče pri starem očetu. Stotnik je po izvršenem umoru poiskal vojaškega zdravnika in mu rekel: „V mojem stanovanju leži nekdo na smrt ranjen; če moreš, mu pomagaj“, potem pa je šel na vojno zapovedništvo in se je sam ovadil.

— (Golobe - pismeno) spusti g. Skušek iz Novega mesta na ljubljanskem Gradu v nedeljo dne 31. t. m. ob pol 4. uri popoludne. Golobi, ki se spuste le o nedrežnem vremenu, polete v Novo mesto.

— (Nove razgledne dopisnice) Gosp. Ivan Bonac v Ljubljani je izdal dvoje novih, tako linih razglednih dopisnic.

— (Nemška izzivanja.) Iz Škofjeloka se nam piše: Ljubljanski nemški biciklisti so 23. t. m. napravili izlet v Železnike. V soboto so prišli v Škofjeloko in izzivali prebivalstvo na vse možne načine. Mej potom v Železnike so neprestani kričali „Heil“ in v Železničnih so prav take burke uganjali. V nedeljo popoludne so bili na Štemarjih. Podkupili so godbo, da jim je svirala nemške komade in slovensko ljudstvo dražili in izzivali kar se je dalo. Malo da ni prišlo do spopada. Ako se nemški biciklisti ne bodo navadili drugačnega postopanja, se kmalu ne bodo smeli na cesti prikazati.

— (Zgodnje posavsko zelje) Piše se nam: Tako zgodnjega zelja na našem Posavju še ni bilo, kakor letos. Posestnik Jakob Pršin iz Stožič je prinesel v gostilno k Alešu na Ježici dne 23. t. m. s svojega lastnega zelnika zelnate glave, katere so tehtale po $2\frac{1}{2}$ kile.

— (Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za brdske sodne okraje) se bo vršil dne 7. avgusta t. l. popoldne ob polu 5. uri pri Slaparju v Lukovici. Program obsega razun običajnih točk tudi dve poučni predavanji, katere imata stud. iur. g. Makso Pirnat in stud. phil. g. Drag. Lončar.

— (Medveda ustrelil) je predvčerajšnjim zvečer v Sneperških gozdih princ Schönborn. Šel je na srne, a naletel na kosmatina, kateremu je srečno posvetil pod kožo. Ustreljeni medved je popolnoma doraščen, kakih 6—7 let star in blizu dva metra visok. Zdaj ga bode g. Krejči dejal iz kože, ga napažil in potem razstavil v izložbi svoje prodajalnice v Wolfovi ulici.

— (Pogumen dečko.) Pred kratkim padla je v Černici šestletna Marijeta Lovko v močno narasli cerniški potok. Petnajstletni krojaški vajenec Anton Branišel je skočil oblečen pri oknu iz hiše in v potok ter je z nevarnostjo za lastno življenje rešil potapljačega se otroka.

— (Relief ali pridižni zemljevid vojvodine Kranjske.) Po mnogih planinskih in krajinskih fotografijah znani Lergetporer, fotograf na Bledu, izdeluje na stroške kranjskega deželnega odbora večji pridižni zemljevid vojvodine Kranjske v merilu 1 : 25 000. Ta znameniti zemljevid bude sestavljen iz več delov in izdelan po fotografičnem posnetku izvirnih zemljepisnih nariskov posameznih delov vojvodine Kranjske, katere je narisal vojni zemljevidni zavod na Dunaju v merilu 1 : 25 000. Doslej je izdelanih 16 delov tega velikanskega reliefa. Že pred nekaterimi leti je izdelal Lergetporer pridižni zemljevid „Grintovcev“ ali „Kamniškosolčavskih planin“, kakor tudi pridižni zemljevid Gorenjskih planin. Naslovljen je ta v muzeju shranjeni relief: „Izbuknjena podoba gorenjskih planin in sosednjih pokrajin Koroške dežele in gorenje Soške okolice“

— (Nižja gimnazija v Kočevju.) V minljem šolskem letu je popolnoma nemško nižjo gimnazijo v Kočevju obiskovalo samo 91 učencev, mej njimi baje 72 Nemcev, 18 Slovencev in 1 Hrvat.

— (Utonil) je 18. t. m. v Savi pri Krškem topničar Ivan Doljak iz Sp. Dravograda in sicer pri kopanju.

— (Izvestje c. kr. celjske višje gimnazije.) To izvestje ima špecjalno posebnost, da je izsledilo v Verželjega leta 1897/8, a bilo natisnjeno v „Verželjega leta 1897; končno njegov pa je natisnjeno, von Dräger, 1897; in Cilli“. Za stranjo 66 pride ne gotin Hrič, potem pa koj st. 70. Tu se namreč začne štetni oddelek programa: „B. K. K. selbstständige Gymnasialklassen mit deutsch-slovenischer Unterrichtssprache“, kjer čitamo najprej dejstvo, da so bili „samostojni gimnazijalni razredi“ postavljeni pod višje vodstvo šolskega svetovalca P. Končnika. Na čelu izvestij stoji spis „Zur Umgrenzung der Santhalter A'p'n“ (O. Eichler), potem pa „Kurze Fundnachrichten über eine altchristliche Basilika in Cilli“ (Dr. G. Schön). Te „Nachrichten“ obsegajo ravno tri dobre strani, a bolje bi bilo, da je prvi opis popolnoma izostal in da se je temeljitejše opisalo ter narisalo takošno važno najdbo, karoršna v notranjealpskih deželah do sedaj še ni bila znana. Nemška gimnazija je štela 10 razredov (pripravljalni in paralelko v IV.) ter 20 učnih sil. Vseh učencev je štela $270 + 24$, od katerih je dobrodošlo $31 + 2$, I. red $196 + 19$, ponavljalni izpit $16 + 2$, II. red 17 , III. red $6 + 1$. — Samostalni gimn. razredi so bil trije z 9 učnimi in 107 učenci. Od teh je dobrodošlo 13 , I. red 78 , ponavljalni izpit 6 , II. red 8 , III. red 2 . Značilno je, da so celjski Nemci nabrali sa podpiralo zalogu 202 gld. (in mej temi je tudi mnogo slovenskega denarja!), Slovenci pa 382 gld. 20 kr. Živelj! Na koncu „samostalnega izvestja“ se nahaja za nemškim tudi slovensko „Naznanilo za šolsko leto 1898/99“, podpisano J. Glogovčičem.

— (Otvoritev gornjegrajske kote.) Poroča se: Dne 21. julija t. l. smo slovesno otvorili na Menini planini „gornjegrajsko kočo“ „Slov. plan. društva“, katero je postavila naša vrla Savinska podružnica. Že prejšnji večer se je zbralo v novi, zelo pripravno zgrajeni koči nad 40 turistov in turistinj iz Gornjega grada, Celja, Ljubljane in drugih krajev, čeprav je bilo vreme zelo neugodno. Počastil nas je tudi g. dvorni svetnik Šuklje s svojimi sinovi. V četrtek ob 10. uri dopoldne je kočo slovesno blagoslovil g. kaplan iz Gornjega grada in sveti obred končal z izvrstnim planinski slavnosti primernim govorom. Savinske podružnice načelnik, g. Kocbek, je pozdravil vse navzočne in otvoril kočo. G. dvorni svetnik Šuklje je navdušeno govoril o pomenu vplivu planinstva v Slovencih. Načelnik „Slov. plan. društva, g. Orožen, je potem zahvalil vse, ki so pripomogli k stavbi koče in otvoritveni slavnosti. Okoli poldne smo se včinoma razšli prav zadovoljni in veseli.

— (Za predelsko železnico.) V Boču je bil v nedeljo shod, katerega se je udeležilo nad 2000 posetnikov iz vseh občin bovskega sodnega okraja. Shod je sprejel resolucijo, s katero zahteva, naj se začne nemudoma graditi predelska železnica.

— (Odlikovanje.) Tržaški namestnik grof Goëss je imenovan tajnim svetnikom.

* (Kje letujejo evropski vladarji?) Naš cesar je poleti največ v Išlu, kjer se zabava mnogo z lovom. Ruski car je navadno v Carskem selu in v Peterhofu. Angleška kraljica biva v Windsoru, kjer ima prekrasen dvor. Kralj Humbert je najrajši v Monci v Lombardiji. Belgijski kralj prebiva v Ostendu. Španska kraljica živi v San Sebastianu. Holandska kraljica letuje navadno v Loovu. Grški kralj pojde letos v Švico. Portugalski dvor je poleti v Cintri. Rumunska kraljevska dvojica ima letovišče v Sinaju. Sultan ne zapušča nikdar Jildizz-Kioska, a tudi švedski in norveški kralj navadno ne čutita potrebe po letovišču. Tudi predsednik Švice ostane najrajši doma. Predsednik Faure letuje v Rambonilletu in v Havru. Nemški cesar pa ne ostane nikjer dalje kakor osem dni. Sedaj je v Norvegiji; ko se vrne, pojde v Palestino.

* (Kolesar z umetno nogo.) V Monakovem se vozi neki gospod na biciklu, kateremu so morali pred meseci zdravniki radi opasne bolezni na kosteh odrezati nogo do tretjine stegna. Pacijent si je dal napraviti umetno nogo, katera se v kolenu lahko spogne, in s to nogo se baje prav lehko vozi na kolesu.

* (Rumunski roparji.) Zadnje čase se je potepala po Rumuniji velika roparska tolpa, katero je vodil že večkrat kaznovani bandit Florea, ki je ušel iz ječe. Pred kratkim je prišel Florea sam v kmetsko gostilno ter zahteval denarja. V gostilni je bil polno kmetov in vsi so izpraznili svoje žepce. Prijet pa ga vendar ni nihče. Malo dni pozneje pa ga je srečal orožnik v bližnjem gozdu. Florea je začel streljati nanj, a orožnik ga je ustrelil. Truplo roparja so izpostavili v Neamzu, da se prepriča vsakdo, da je veliki ropar Florea res mrtev.

* (Blazniki v Angleški) Dandanes se piše statistika že o vsaki stvari, če je še tako malenkostna. Čudno ni torej, ako se je našel angleški statistik, ki je rešil zares zanimivo vprašanje o številu blaznikov v svoji domovini. Ta mož je baje dognal, da so od 1. 1893. do danes peljali v angleške blaznice 2500 ljudi. Mej temi je 579 kmetov, 484 obrtnikov in trgovcev 299 uradnikov, 214 delavcev, 213 vojakov, 176 učiteljev 61 potujočih agentov, 44 glasbenikov, 30 zdravnikov, 28 duhovnikov, 28 pisateljev in novinarjev ter 22 igralcev.

* (Bolniki v São Paulo.) V São Paulo je pred par mesecih začel zdraviti neki inženier Eduardo Silva najrazličnejše bolezni s pomočjo magnetične ravnosti „čudeža“; bolniki Tačovek dela baje načrti, ter so uverjeni, da ozdravijo.

* (Zverinskiumor otroka.) Na dvorišču neke hiše v New Yorku so našli otroci v cunje in papir zavito truplo 14 dni starega deteta ženskega spola. Pečeno je bilo jednakomerno po vsem životu, zato zdravniki menijo, da ga je nečloveški hudo-delec živega vtaknil v peč in spekel. Ker so vežna vrata tudi po noči odprta, misljijo, da ga je kaka kuka prinesla ponoči na dvorišče.

Darila:

II. izkaz o darilih za Prešernov spomenik. Prenos 532 gld. 37 kr. Dr. Fr. Detela, c. kr. gimn. ravnatelj v Novem mestu 4 gld. Akad. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu daruje čisti prebitek koncerta, kateri je priredilo v „Narodnem domu“ v Celju 55 gld. Tonči Jelenc in Ivana Hromec nabrali pri izletu „Gorenjskega Sokola“ v Šenčur 22 gld. 65 kr. Za Stritarjeve pesmi „Prešernov spomenik v Ljubljani“: Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji 10 gld. Lavoslav Schwentner v Ljubljani 1 gld. Ivan Verhovnik, župnik trnovski 1 gld. Ivan Brinšek, trgovec v Trnovem 3 gld. Zali Wester v Travniku 35 kr. Sedmošolci v Ljubljani 2 gld. 50 kr. Gojenke više deklinske šole v Ljubljani 2 gld. 20 kr. Skupaj 20 gld. 5 kr. Ign. Zafotnik, odvetniški kandidat v Slovenski Bistrici 60 kr. Avg. Štamcar, pristav banke „Slavije“ 2 gld. 10 kr. Jak. Gruden, župnik v pokolu v Ljubljani 4 gld. Gregor Terdina, poslovodja Tavčarjeve lesne trgovine 150 gld. Dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celju 5 gld. Fr. Hrašovec, ces. kr. okr. sodnik v pokolu 5 gld. Rudolf Fasan, geometri v Tolminu 10 gld. Fr. Ozvatič, dijak v Celovcu 5 gld. 20 kr. M. Slavič, bogoslovec v Mariboru 3 gold. 50 kr. Vek. Januš, uradnik banke „Slavije“ 2 gld. 40 kr. Ivan Dražil v Ljubljani 5 gld. 40 kr. Lav. Schwentner v Ljubljani 2 gld. Jos. Dobroveč, bogoslovec v Mariboru 1 gld. 80 kr. Vsega vкупaj 831 gld. 7 kr. — Dr. Josip Starč, blagajnik.

Uredništvu našega lista so poslali:

Za Prešernov spomenik v Ljubljani: G. J. Tauer nabral mej veselo družbo v gostilni „Miramar“ v Ljubljani 3 krone 36 vinarjev. — Vesela družba pri Sitarju 2 kroni 28 vin. — Skupaj 5 kron 64 vin. — Živelj rodoljubni darovalci in darovalke in njih nasledniki!

Slovenci in Slovenke! ne zabitte
družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefonična in brzjavna poročila.

Dunaj 26. julija. Zasedanje državnega zbora je zaključeno. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavlja na prvem mestu lastnoročno pismo cesarjevo grofu Thunu, s katerim se zaključuje 14. sesija državnega zbora. Vlada je torej začela z odredbami, kakor smo že včeraj naznali. Ministrska komisija „Freudenblatt“ komentira zaključenje zasedanja s člankom, v katerem pravi, da je zaključenje dokaz, da so se popoloma izjavili še mej zasedanjem začeti in prav do zadnjega časa trajajoči poskusi, omogočiti funkcjoniranje državnega zbora. Vlada, ki je še pred zadnjim poskusom doseči porazumlenje z Nemci, upala, da skliče državni zbor še tekom poletja, prišla je do prepričanja, da od sedanjega parlamenta sploh ničesar ni pričakovati. Logična posledica tega spoznanja je, da je zaključila zasedanje državnega zbora. To je nevesel facit. Sesija je zaključena. To znači, da je tudi konec pogajjanj z obstrukcijskimi strankami.

Dunaj 26. julija. Zasedanje državnega zbora, katero se je danes zaključilo, se je začelo dne 21. marca. Zadnja seja je bila dne 7. junija. Škandali, katere sta v tej seji prouzročila Schönerer in Wolf so še v živem spominu. Dne 13. junija se je zasedanje odložilo. Z današnjim zaključenjem so uničeni vsi mej zasedanjem podani predlogi, ministerske obtožbe itd., konec je sedanjemu predsedništvu in konec tudi kvotni deputaciji. Vsled zaključenja je tudi suspendirana poslanska imunitet.

Gradec 26. julija. „Tagespost“ javlja, da namerava vlada dne 1. oktobra uveljaviti regulacijo uradniških plač.

Praga 26. julija. „Narodny Listy“ pravijo, da je zaključenje zasedanja znak, da je parlament za dolgo časa sistiran. Pač imamo še poslance, toda parlamenta nimamo več. Kmalu morda tudi poslancev ne bomo več imeli. „Politik“ meni, da je zaključenje zasedanja le začetek daleč segajočih odredeb.

Lvov 26. julija. „Słowo Polskie“ pravijo, da je cesar odobril načrte grofa Thuna, da pa še ni določeno, kdaj se izvrši.

Lvov 26. julija. Kralj Karol se je pripeljal sem. Na kolodvoru mu je ruski vicekonzul izročil lastnoročno pismo ruskega carja.

Zader 26. julija. V Sinju in v Trilju so se zopet primerili močni potresni sunki.

Belgrad 26. julija. S 1. oktobrom začne tukaj izhajati velik list „Slavjanska Uzajamnost“.

Rim 26. julija. Vlada je razveljavila za časa zadnje revolucije v Neapolju razglašeno obsedno stanje.

Pariz 26. julija. Nekateri poslanci so naznali Brissonu, da nameravajo v prvi seji interpelirati vlado radi bega E. Zole.

Madrid 26. julija. Vlada je ustavila izhajanje vseh karlistiških listov. V provincijah Granada in La Garriga so se začeli karlistiški nemiri.

Narodno-gospodarske stvari.

Razpis dražbe. C. kr. trgovinsko ministerstvo naznana trgovinski in obrtniški zbornici, da se bodo pri kr. rumunskem vojnem ministerstvu (intendantni oddelki) vršile dražbe in sicer dne 16. avgusta 1898 ob 4. uri popoldne zaradi dobave 3700 vrečic za krmo iz pletene kozje dlake in 6300 vrečic iz platna, potem dne 31. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne zaradi dobave 130.000 žepnih robcev. Pogoji in vzorci se lahko vsak torek in soboto od 9.—12. ure vpogledajo v intendanten oddelku.

100.000 kron in trikrat 25.000 kron so glavni dobitki velikega jubilejnega razstavnega srečkanja, ki se izplačujejo le s 20% odbitki v gotovini. Prihodnje srečkanje bo nepreklicno dne 6. avgusta t. l.

Izborno deluje

Tanno-Chinin tinctura za lase
okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Jedina zaloge (386—21)

tekarna M. Leustek, Ljubljana

Resljeva cesta 8. 1., zraven mesarskega mostu.

Telefon štev. 68.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306·2 m.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padelina v mm. na 24 urah
25	9. zvečer	736·7	20·5	brezvetr.	del. obl.	
26.	7. zjutraj	737·5	17·7	brezvetr.	dež	0·6
"	2. popol.	737·1	25·6	sl. jvzh.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 20·2°, sa 0·3° nad normalom.

Dunajska borza

dne 26. julija 1898.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	90	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	70	"
Austrijska zlata renta	121	"	60	"
Austrijska kronska renta 4%	101	"	35	"
Ogerska zlata renta 4%	120	"	85	"
Ogerska kronska renta 4%	99	"	—	"
Austro-ogerske bančne deluice	909	"	—	"
Kreditne deluice	358	"	75	"
London vista	119	"	95	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	"	82 $\frac{1}{2}$	"
20 mark	11	"	75	"
20 frankov	9	"	52	"
Italijanski bankovci	44	"	25	"
C. kr. cekini	5	"	63	"

Dne 25. julija 1897.

4% državne srečke iz 1. 1854 po 250 gld.	164	gld.	—	kr.
Državne srečke iz 1. 1864 po 100 gld.	192	"	25	"
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	128	"	75	"
Zemlj. obč. avstr. 4 $\frac{1}{2}$ % zlisti zast. listi	98	"	50	"
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	156	"	80	"
Ljubljanske srečke	23	"	—	"
Rudolfove srečke po 10 gld.	26	"	50	"
Kreditne srečke po 100 gld.	203	"	—	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	512	"	—	"
Papirnatih rubelj	1	"	26 $\frac{1}{2}$	"

Zahvala.

Ker nam je nemogoče za vse izraze sožalja, milosrđnosti in podarjenje krasnih vencev o smrti nepozabnega našega soprog, oziroma očeta in brata, gospoda načitelja

Antona Zmerzlikar-ja

osebno zahvaliti se, izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem umrlega, osobito častiti duhovščini, gg. učiteljem in pevcem za njih prijazno sodelovanje pri pogrebu svojo najsrneješo zahvalo.

Sv. Frančišek Ksav., meseca julija 1898.

Frančiška
sopraga.
brat.
Josip, Karolina, Marija, Friderika
otroci. (1147)

Razpis.

V zmislu §. 8 in 12 postave z dnem 23. junija 1892, št. 35 drž. zak., razpisuje podpisani odbor

službo okrožnega zdravnika

za zdravstveno okrožje ormoško I., obsegajoče politične občine: 1. trgovsko, 2. frančkovsko, 3. hardečko, 4. humsko, 5. litmerško, 6. velikonedeljsko, 7. podgorško, 8. šardinjsko, 9. sodinsko, 10. cvetkovsko in 11. pušensko, z letno plačo 700 gld.

Prošnje za to mesto z dokazi, predpisanimi v § 15. gori navedene postave, vložijo naj se v 30. dneh po prvi uvrstitvi tega razpisa v "Grazer Zeitung" pri podpisanim odboru. (1148-1)

Odbor zdravstvenega okrožja ormoškega I.

dné 24. julija 1898.

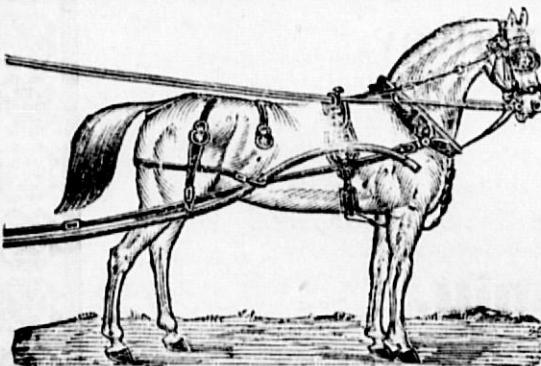
Načelnikov namestnik:

Florijan Kuharič.

Načelnik:

Martiu Ivanuša.

Prva največja kranjska tvrdka.

Fran
Primožič
jermenar in sedlar
Ljubljana
Sv. Petra cesta 34.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izdelovanje Jermenarskih in sedlarskih proizvodov, katera ukusno, trpežno in cenno izdeluje. Ravn tam velika zaloga različnih konjinskih oprem in sedlov, popolne jedilne opreme i. t. d. Izdelovanje jermen za stroje in mlince. — Vse poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

Zunanja naročila se vestno in točno izvršujejo.

Učenca

ki je dovršil ljudsko šolo z dobrim vspehom in je iz dobre rodbine ter pošten in marljiv, vzprejme tvrdka A. & E. Skaberne v Ljubljani, — Več se izve pri tvrdki. (1145-2)

S 1. avgustom t. I. vzprejmem dobro izurjenega, zanesljivega in poštenega,

koncipijenta

veščega vseh notarskih poslovanj, osobito pa izurjenega v sestavljanju notarskih spisov, zemljeknjičnih listin in zemljeknjičnih prošenj.

Spricala in prošnje naj se dopošljejo najdalje do 28. julija t. I.

Plača po dogovoru, katera se naj tudi v dolični prošnji navede.

Gustav Omahen

c. kr. notar v Postojini. (1124-3)

Niklasa Rudholzera naslednik urar in optični zavod Mestni trg št. 8 v Ljubljani.

Niklaste cilinder-remontoir ure od 4 gld. — kr. naprej. Srebrne cilinder-remontoir-ure od 6 " — " " Srebrne damske cilinder-remontoir-ure s srebrnim pokrovom od 7 " — " " Srebrne remontoir-ure na sidro od 10 " — " " Srebrne remontoir-ure s 3. srebrnim pokrovom od 10 " 50 " " Zlate damske remontoir-ure od 14 " 50 " " Zlate remontoir-ure za gospode od 28 " — " " Zlate remontoir-ure za gospode z dvojnim pokrovom od 38 " — " " Ure na nihalo v skrinici svetli in temni 9 " — " " Ure na nihalo z bitjem ur od 13 " — " " Ure na nihalo z bitjem četrtnik od 27 " — " " Budilke od 2 " — " " „Schwarzwalder“ z bitjem pol ur od 3 " — " "

Za dobro blago in za dela se jamči.

Popravila se hitro, dobro in po ceni izvršujejo v lastni prodajalnici.

Za morebitne potrebščine se najbolje priporoča

z velespoštovanjem (808-15)

Franc Karol Rudholzer.

Dobavitelj kontrolnih ur za o. kr. austro-ogersko vlado, za Bosno in Hercegovino.

Št. 280/pr.

Razpis službe.

(1126-2)

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je izpraznjena služba mestne klavnice oskrbnika

z letno plačo 900 gld., s prostim stanovanjem v mestni klavniči in s pravico do dveh 10%nih, v pokojnino v števnih petletnic.

Prosilci za to službo morajo biti diplomovani živinodravni, prednost se boste pa dajala prosilcem, kateri se izkažejo tudi s fizikalnim izpitom.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri podpisnem predsedstvu mestnega magistrata

najpozneje do 15. avgusta t. I.

Na pomanjkljive prošnje in pa na prošnje, ki bi bile vložene po zgoraj omenjenem obroku, se ne boste jemal ozir.

Predsedništvo mestnega magistrata ljubljanskega

dné 16. julija 1898.

Jedina trgovina z jedilnim blagom

na debelo

na katero se smejo Slovenci z zaupanjem obrniti, je

G. F. Resberg

v Gorici, v Kapucinski ulici št. 11

ter

v podružnici na Kornu št. 2

katera priporoča to-le blago:

Sladkor, kavo, riž, mast, poper, sveče, olje, škrob, ječmen, kavino primeso, moko, gris, drobne in debele otroke, turšico, zōb, sol, moko za pitanje, kis, žvezplo, cement, bakreni vitrijol i. t. d.

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja

na debelo ter

pristnega črnega in belega vina.

Vsako naročilo od 5 kg. naprej se izvrši takoj in z vso natančnostjo.

Dopisuje se slovenski. Zagotavlja se dobra kakovost blaga. Slovenskim trgovcem z dežele se najtoplje priporoča.

Zastopnik-potovalec je g. Ferdinand Zaggar. (1076-5)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Prega čez Trbiž.

Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifing v Linc, Budejvice, Pizenj, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoludne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoludne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend - Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizenj, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 15 min. zvečer osobni vlak v Lesec-Bled. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5. uri 39 m. popoludne v Lesec-Bled. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. zjutraj, ob 12. uri 55 m. popoludne, ob 6. uri 30 m. zvečer — Pribor v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovin varov, Heba, Marijinh varov, Plzna, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca Pontabla. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 9. uri 55 m. vlak iz Lesec-Bleda. — Proga v Novo mesto in iz Kočevja. Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoludne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamniku. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6.

Samo 50 kr. za 3 žrebanja. Predzadnji teden.
Glavni dobitek 100.000 kron **25.000** kron
 jedenkrat in 3krat **25.000** kron
 Žrebanje: 6. avgusta 1898.
 Žrebanje: 15. septembra 1898.
 Žrebanje: 22. oktobra 1898.
 (1087—6) à 50 kr.
 priporoča J. C. MAYER, banka v Ljubljani.

Lepa stanovanja
 s tremi ali štirimi sobami, predsobo, služniško sobo, hodnikom za snaženje in s porabo perilne kuhinje oddajo se po pri-merni ceni mirnim strankam; tudi se še odda (1075—3)
nekaj lepih prodajalnic
 za vsako trgovino prikladnih, kakor tudi **dve lepi kleti v Plautz-evi novi hiši, Stari trg št. 30/32**, in sicer za novembarski termin.
 Vpraša naj se: Sv. Petra cesta št. 23, II. nadstr.

Kave ni treba doma žgati!

Pred kratkim ustanovljena
„Delniška družba za žganje kave na Reki“

preskrbela je svoje podjetje za žganje kave s posebnim patentovanim izvajanjem, katere opravičeno uživa „svetovno slavo“, kar je iz dveh nastopno navedenih vzrokov razvidno:

Prvič:
 ostanejo kavi vsi neprecenljivi sestavni deli neskrčeni in

katera svojstva jej tudi ostanejo, ako dalje časa leži.

Več izvestij najslovitejših kemikov potrujejo zgoraj navedene trditve, o katerih istinitosti se lahko vsaka hišna gospodinja sama prepriča, ako kupi za poskušnjo. (1055—7)

Priporočamo troje finih, izbranih in priljubljenih vrst:

Portoriko karakter kilo gld. 2·20,
Java " " 1·80,
San Paolo " " 1·60.

Jeglič & Leskovic
 Jurčičev (Prešernov) trg št. 1.
Važno za vsako hišno gospodinjo!

Svarilo!

Napram hudobnemu, škodaželnemu obrekovanju gledé kakovosti mojih mlinskih pridelkov, naznanjam vsem onim, ki tako obrekovanje razširjajo, da sem potrebno že ukrenil, da se dotični poizvedo in primerno kaznujejo. (1143—2)

Kar se tiče kakovosti in pristnosti mojih mlinskih pridelkov, postrežem lahko vsakemu, ki se hoče prepričati, s tisoči priznalnih dopisov, katere sem doslej prejel doposlanih popolno prostovoljno od svojih p. n. gospodov odjemalcev.

Vinko Majdič
 posestnik valjičnega mlina v Kranju.